

Carrie Chapman Catts tale ved den Internationale Alliances Kongres i Amsterdam

Taler

Carrie Chapman Catt
International præsident for
International Alliances for
Women

Dato

15. juni 1908

Sted

Amsterdam

Omstændigheder

Oprindeligt trykt i *Stemmeretsbladet* årgang 2 (6), 1908, s. 1-8.

Det er et underligt Sammentræf, at Aabningsdagen for denne Kongres er Mærkedagen for Vedtagelsen af Magna Charta. Denne Begivenhed staar skarpt tegnet mod Baggrunden af 7 Aarhundreder, som en af de mærkeligste i Menneskehedens Historie. En Historieskriver siger herom: »Denne Begivenhed sætter Tegn ved Overgangen fra de traditionelle Rettigheders Tid til den skrevne Lovgivnings, Parlamenternes og Statuternes Tid. Den pegede saa sikkert — kan vi tilføje — til de folkelige Styrer, der laa bagved Parlamenterne og til »Flertallets Villie« bagved Statutterne. Den pegede paa de Afstemninger, der skulde komme baade fra Mænd og fra Kvinder. Da Magna Charta blev vedtaget, var Stemmeretten en Selvfølge, og da Mands-Stemmeretten blev vedtaget, var Kvindestemmeretten ligesaa.

Den nye Æras Velsignelser, som blev indvarslet ved delte mærkelige Dokument, kom ikke alene England tilgode, men blev delt ud som en fælles Besiddelse mellem Alverdens Lande. Magna Charta er hele Menneskehedens Arv, og d. 15. Juni er en international Mærkedag.

Saa grundige har Forandringerne været siden hin Vedtagelse af Magna Charta og *vor* Tid, at de engelske Baroners Tid og vor kun har faa Overensstemmelser, og dog er den politiske Evolution, der blev indvarslet i 1215 endnu ikke fuldbragt. Paa hvad Maade kunde vi vel bedre højtideligholde Dagen end ved at aabne en Kongress paa den, der netop erklærer sig for dette endelige Skridt, der er Evolutionens Maal? Vi kan ogsaa gøre den til en Glædesdag for os, thi aldrig

har vi, siden Arbejdet for Kvindens Frigørelse begyndte, havt saa megen Grund til at glæde os som netop nu.

Den internationale Kvinde-Alliance mødtes for 22 Maaneder siden i Kjøbenhavn, og i det korte Tidsrum, der er forløbet siden da, har vor Sags Fremskridt været saa hastige, Vindingerne saa betydningsfulde, Visheden om en kommende Sejr saa fast, at vi kan tænke os de ædle og tappre Pionerer for Kvindestemmeret, de Mænd og Kvinder, som var Fakkeltænder for Bevægelsen, forsamlede idag i et fjernt Hinsides beskuende Frugten af deres Arbejde.

I 1907 gav Norge politisk Stemmeret til sine Kvinder paa meget liberale Vilkaar. For hvem der har iagttaget Nationernes Stilling til vor Sag, virker denne Handling som et Varsel om, at den vil drage mere efter sig. Længe forinden var der fire Stater i Amerika, Ny-Zeeland og Australien, som havde tildelt sine Kvinder fuld Stemmeret, men overalt paastod Modstandere, at disse Vindinger intet betød. De erklærede, at disse Lande ingen Historie havde bag ved sig, og at man ingen Sikkerhed kunde have for deres Fremtid; de sagde, at de var altfor nye, og at deres Befolkning var for lille. Det var forgæves, at vi udpegede for dem, at hvis man lagde tilsammen Landsudstrækningen af Storbritannien, Danmark, Belgien, Holland, Spanien, Portugal, Frankrig, Italien, Tyskland, Østerrig og det europæiske Rusland, saa vilde alle disse ikke kunne dække Udstrækningen af de Lande, der har Kvindestemmeret.

Da Finland overraskede Verden ved dets dristige Forlangende om lige Stemmeret for Mænd og Kvinder, fandt vore Modstandere hurtigt ud af, hvorledes man skulde forringe denne Handling og ubetydeliggøre dens Rækkevidde.

»Det er sandt nok«, sagde de »Finland er tilstrækkelig gammelt og har en antagelig lang Historie, men dets Folk er i en Tilstand af Revolution! Hvad Czaren har givet, kan han ogsaa tage igen. Lad os vente og se!« Det var paa dette Tidspunkt af Verdens Diskussion om Kvindestemmeret i Finland, at den norske Sejr kom. Norge var et Land med ærværdig Historie, en fast og uafhængig Regering. Det var øjensynligt, at Kvindernes Frigørelse var bleven fuldført eller rolige Overvejelser af et Folk, der var anerkendt som intelligent, ærligt og samvittighedsfuldt. For første Gang var Opponenterne tvungne til at indrømme, at en ægte Sejr var bleven vunden for Kvindestemmeret. Og mere end dette laante denne en ny Betydning, en ny Vægt, til de Sejre, der gik forud.

Totalsummen af Vindingerne for Kvindestemmeret var tilsidst anerkendt som betydningsfuld.

Man indrømmede nu, at Bevægelsen havde gjort Fremskridt, og den offentlige Mening indtog et nyt Standpunkt til den. Vennernes Virksomhed voksede, og Fjenderne blev bitre og hadske. Pressen blev mere villig til at diskutere Spørgsmaalets fortjenstfulde Side, Publikum mere beredt til at lytte til, og den Ligegyldige blev interesseret. De norske Kvinder har gjort et større Arbejde, end hvad de selv anede, og jeg vover at forudsige, at naar Slutkapitlet af Kvindens Stemmeretshistorie er skrevet, vil det berette, at Frigørelsen af de norske Kvinder markerede et bestemt Vendepunkt i Kampen. Virkningen af den ændrede Betragtningssmaade er iøjenfaldende i mange Retninger, men især kan den udmaales ved den øgede parlamentariske Virksomhed.

Under de sidste 2 Aar har Agitationen for Kvindestemmeret naaet til Parlaterne i atten europæiske Regeringer, til de Forenede Staters Kongress og til Lovgivningerne i fire og tyve Stater, til Parlaterne i Canada og Victoria og til Filippinernes seks og fyrretyve uafhængige lovgivende Forsamlinger. I nogle Tilfælde sluttede Campagnen med Overtækkelse til Parlaterne af Petitioner eller Andragender, eller med Ministrenes Modtagelse af Deputationer fra Forkæmperne for Kvindestemmeret; men i de fleste Tilfælde med Indlevering i Parlaterne af Lovforslag, der gik ud paa at give Kvinder Stemmeret, og i mange Tilfælde blev disse baade forfægtede med Intelligents og bragte til Afstemning. For første Gang — saa vidt jeg veed — blev disse Appeller til Parlamentet gjort i 12 europæiske Lande, i Spanien og i Filippinerne blev Lovforslag indgivne af Sagens Venner siges der; herom veed vi dog intet nærmere.

Denne Aktivitet har ikke givet gølge Resultater, og Delegerede fra syv Lande kommer til *denne* Kongress ikklædte større politiske Rettigheder end de besad ved Mødet i Kjøbenhavn, nemlig: Norge, Finland, Danmark, Sverrig, Island, England og Tyskland. Hvert af de fem skandinaviske Lande har vundet noget. Norske Kvinder kommer med politisk Stemmeret. Finske Delegerede kommer som Repræsentanter fra den eneste Nation, som har valgt Kvinder ind i Parlamentet; i Sverrig og Island er man vundet et Skridt videre ved at blive valgbare, og vor islandske Delegerede fra for to Aar siden sidder i Byraadet i Reykjavik. Efter de norske Kvinder har de danske gjort den største Vinding og

de er nu ikklædte kommunal Stemmeret med liberale Indrømmelser. Engelske Kvinder har faaet Valgbarhed i Byraad og Amtsraad. Men de har i Udsigt end større Indrømmelser. Tyskland har revideret sin Lov om at kontrollere politiske Foreninger og Møder, og Kvinder har nu faaet Ret til at gaa ind i politiske Foreninger og til at organisere Kvindestemmerets Forbund. Det Tyske Forbund, der slaar i Alliancen, er blevet omdannet til en Føderation af Statsforbund. Ethvert nationalt Forbund kan nu virke i sin egen lovgivende Forsamling og bede om Kvindestemmeret, hvilket er skeet i fire tyske Stater. Vi vil haabe at Friheden til at virke for Stemmeret snart maa blive fulgt af Indrømmelsen til at maatte stemme.

Erfaringerne i Danmark og Sverrig har givet Stof til Eftertanke. De danske Stemmerets-Arbejdere har opretholdt en livlig Agitation og det har lykkedes dem at danne et nyt Stemmeretsforbund som tæller otte Tusinde Medlemmer. Det i Alliancen optagne Forbund er vokset betydeligt baade i Medlemsantal og i Aktivitet. Men ingen Stemmeretskampagne blev planlagt. Tvertimod, ganske i Modsætning til hvad ellers Erfaringen lærer os, var Stemmeretsforslaget indgivet af selve Regeringen, uden Ansøgning fra Kvinderne, og det blev vedtaget ved Hjælp af Stemmer fra den konservative Side. Da Forslaget blev Lov, skele den anden Begivenhed, der stemmer imod alle vore tidligere Erfaringer: Stemmeretskvinderne og Kongen udvekslede Komplimenter, Kvinderne takkende ham for hvad der var dem ydet, og Kongen lykønskende dem til deres nye Rettigheder og antydende sin Sympathi med det Skridt, der var taget. Man maa ret lykønske Danmarks Kvinder til deres Konges Liberalitet og deres Regerings Forudseenhed. De er bleven sparede de Skuffelser som sædvanligt slaar Følge med Stemmeretskampen. En let Sejr er bleven fuldført, men en ny Forpligtelse hviler paa dem. En fast og bestandigt stærkere Anstrængelse maa gøres for at faa de Kvinder, der endnu ikke forstaa Stemmerettens Betydning til at slaa Følge og bruge de Rettigheder, som de har opnaaet. Kvinder maa opdrages til at forstaa kommunale Spørgsmaal og til at benytte deres Stemmer til at faa bedre Love og Vilkaar. Det er kun ved at give os et saadant Eksempel, at de kan støtte Kampen i andre Lande, eller nogensinde haabe selv at faa politisk Stemmeret. De behøver ikke længere overbevise nogen om Kvindestemmerettens Fortræffelighed ved Theorier. De maa nu gennem Praksis yde dette Bevis.

Erfaringen i Sverrig har været helt modsat. Alt hvad Kvinderne i Danmark har gjort, har ogsaa Kvinderne i Sverrig gjort og mere til. Siden Kongressen i

Kjøbenhavn er deres Medlemsantal fordoblet og Foreningerne er steget fra 66 til 127.

En Petition med 142,128 Navnes Underskrift er bleven indgivet til Rigsdagen. Deputationer er blevene sendte til Regeringen og er blevene hørte. Men den svenske Regering har sagt til Stemmeretskvinderne akkurat ligesom de førende Mænd i de forenede Stater sagde til de amerikanske Stemmeretskvinder i 1868: »Vent til alle Mænd har faaet Stemmeret; saa vil der altid blive Tid til at tage Eders Fordringer under Overvejelse.« Der er bleven indbragt private Lovforslag i den svenske Rigsdag, som er blevene varmt støttede. *Med Undtagelse af England har sikkert Kvinderne i Sverrig arbejdet mere utrætteligt i det forgangne Aar end i noget andet Land.*

I Danmark er delvis Stemmeret blevet givet til Kvinder, fordi Regeringen var villig. I Sverrig tøves der med at give Kvinder politisk Stemmeret, fordi Regeringen er uvillig. Det er ikke umuligt, at de svenske Kvinder kan faa politisk Stemmeret før de danske, ligesom den politiske Stemmeret maaske vil medføre mere Indflydelse, Authoritet og Hurtighed til at se sin Lejlighed dér, saa at Kvindestemmeret i Sverrig vil medføre større Resultater end i Danmark i det næste Ti-Aar. Begge Lande er intelligente og fremstræbende. Den Maade, hvorpaa de Problemer, der er indesluttede i Kvindestemmerets Situation, bliver løste i disse to Lande vil være en Lære for Stemmerets Arbejdere. Vi maa tilstaa frit, *at i Retning af virkelig Vinding gaar Skandinavien foran.*

Tegn til virksom Kamp er ikke alene tilstede i vore tretten medforbundne Lande, men findes overalt i Verden. I Bulgarien er der dannet et nyt Kvindestemmerets Forbund, som er blevet optaget i Alliancen. Gennem dets Udsending vil vi love det vor Hjælp og Sympathi.

Schweitz har dannet et Stemmerets-Forbund, som vi vil ønske Velkommen i vor Kreds, i det fjerne Syd-Africa har Kap-Kolonien og Natal tilvejebragt en Organisation og ansøger om Stemmeret i deres respektive Parlamenter. De har forenet sig og sender en Delegeret til denne Kongress. Frankrig vil holde en Kvindestemmerets Kongress om nogle faa Dage, og vi haaber, at den vil resultere i Dannelsen af et Stemmerets Forbund og en enig Politik. Italien holdt sin første Kvinde-Kongress sidst i April, og en Afdeling deraf helligedes

Kvindestemmeret. Et meget stort Publikum lige fra Herrer og Damer af den højeste Adel til velkendte Forkæmpere for et udstrakt Demokrati fyldte Foredragssalen. Adskillige Kvinder og to Medlemmer af Parlamentet talte ved Mødet til Gunst for Kvindestemmeret. Dagbladene skrev lange Rapporter, men disse var overstrøede med Karrikaturer af Kvindeførerne. Karrikaturer repræsenterer et tidligt men uundgaaeligt Trin i Kvindestemmerettens Udviklingshistorie.

Mærkelig nok er Modellen for disse Karrikaturtegnere ganske den samme. Hvorfor skal de nu altid tegne dem med Paraplyer? I tidligere Dage er det nok muligt at de indbildte sig, at dette var det Angrebsvaaben, som Kvinderne vilde benytte mod Regeringerne; men nutildags burde italienske Karrikaturtegnere dog vide, at der staar ganske anderledes virkningsfulde Vaaben til deres Raadighed.

Vi lykønsker de italienske Kvinder til de Fremskridt de gør. Der er kun et kort Stykke Vej fra Karrikaturerne til den alvorlige Eftertanke. Ligesom naar Straa fejes sammen af Vinden og viser, hvorfra denne kommer, saaledes tyder Begivenheder her og der paa den almindelige Opvaagnen blandt Kvinderne. Grækenland og Serbien har dannet Kvinderaad. Islandske Kvinder i Amerika har dannet et Kvindestemmerets Forbund og udgiver et Kvindestemmeretsblad »Freja« som spredes mellem Islænderne i de Forenede Stater og Canada.

Fra Washington kommer Tidender om, at den japanske Minister dér har erklæret, at Kvinderne i hans Land gør saadanne Fremskridt ad Frigørelsens Vej, at de endnu kan faa Forspringet for Vestens Nationer. Fra Sultanens Land har vi hørt, at Kvinderne er blevne urolige, og der — som andetsteds — lærer Autoriteterne, at hvis Kvinderne vedblivende skal leve i Undertrykkelse, er det en Fejltagelse at give dem Lov til at læse. Men skøndt Agitationen for Kvindestemmeret fra Vest til Øst, fra Lapland til det solglødende Italien, fra Canada til Syd-Africa ikke nogensinde har kendt til Hviletider, synes Stormcentret for Bevægelsen at have koncentreret sig i England.

I andre Lande har der været forskellige Trin op ad Udviklingens Stige; i England har der været en Revolution. Der har hverken været Kanoner eller Krudt eller Blodsudgydelse, men der har været alle andre Kendetegn paa Krig. Der har været tapre Generaler, velskoledede Arméer og mangt et vel udført Slag; der har været Taktik og Krigslist, Udfald, Belejringer og Krigsfanger. Der har været dem, som

har kritiseret de anvendte Methodes; men indtil vi kender hele Sandheden angaaende, hvad Englands Kvinder har gjort, *hvorfor* de gjorde det, og *hvorledes* de gjorde det, har vi ingen Ret til at dømme. Hver Klasse, lige fra Damer af Adelen til Fabrikspigen har været indviklet i Kampagnen, og ikke én Mand, Kvinde eller Barn kan foregive Uvidenhed om, hvad Kvindestemmeret betyder. Suffragetterne har ført deres Opraab ind i de mørkeste Sidegader, de skjulteste Vraaer. Da en Deputation, bestaaende af tredsindstyve Parlamentsmedlemmer for nogle Dage siden mødte hos Premierministeren, og bad om hans Bistand til at skaffe Kvinderne deres Ret, var Højdepunktet naaet i den halvtredsindstyveaarige Kamp for Kvindestemmeret.

Først enedes Verden om højt og lydeligt at udtale Uvillie mod de engelske Suffrageters saakaldte »ukvindelige« Opførsel. Tiden gik, Forklaringerne hørte op. Og Verden, som havde moret sig herover, iagttog nu Forløbet af Sagen i aarvaagen Taushed. Chancerne paa hver Side var uudgrundelige. Da kom Latteren. Telegrafene bragte de Nyheder til den fjerneste Del af Jordkloden, at den engelske Regerings Ministre blev »beskyttede« af Garder, at endog Ministrenes Huse blev »beskyttede« af Politi, ja, at Parlamentets Bygningskompleks blev »beskyttet« af en mægtig Politikordon. Beskyttede! men for hvem da? Jo — for endeel ubevæbnede Kvinder!! I andre Lande har Politiet beskyttet Kejsere, Czarer, Konger og Præsidenter for Angreb af skjulte Fjender, hvis Hensigt var at dræbe.

Det eneste Spørgsmaal som nu er forhaanden er: »Hvorledes vil den engelske Regering bære sig ad for at overgive sig og alligevel bevare sin Værdighed?«

Jeg vover mig til en Forudsigelse: For den engelske Stemmeretskvinde er Sejren nær. Naar den kommer, vil Verden glemme den Kamp, den har kritiseret, da der intet vanærende har været ved den, og den vil kun erindre, at Kvindestemmeret er blevet et Faktum i en af Verdens største Regeringer. Og endvidere siger jeg: at ligesom de engelske Baroner udfægtede deres Kamp for Menneskehedens Rettigheder i det 13. Aarhundrede, saaledes vil disse engelske Kvinder fra det 20. Aarhundrede slaa et virkningsfuldt Slag for al Verdens Kvinders politiske Frihed. Lad dem, der vil, kritisere. *Engelske Kvinder danner Historie i disse Dage*, og kommende Generationer vil sige, at det var ædelt gjort.

Jeg kan ikke slippe denne Oversigt over den nuværende Situation, uden en Redegørelse for mit eget Lands Vilkaar. I nogle Decennier i det sidste

Aarhundrede gav det Eksempel paa et udpræget Demokrati, og andre Tilhængere af folkelige Regeringer saa hen til Amerika's forenede Stater for at faa Bevisførelsen for denne Regeringsforms Fortræffelighed.

I de sidstforløbne tredive Aar er den almindelige Mening ændret, og Mands-Stemmeret kaldes der for et Misgreb.

Vi faar et mørkt Billede deraf, som uden al Tvivl har haft en hindrende Indflydelse paa den videre Udvikling af en folkelig Regering. Jeg troer sikkert, at det med Sandhed kan siges, at den store Bevægelse i Europa i 1848, som i mange Lande gav sig Udslag i Konstitutioner og i udvidet Stemmeret, i det store Hele var Resultat af de Forenede Staters praktiske Udbytte af sine Erfaringer. Vi har i den sidste Del af Aarhundredet hørt, at Fordærvelse, Bestikkelse og politiske Krogveje har været en Hindring for videre Fremskridt. Modstandere fandt i disse Beretninger tilstrækkelig Grund til at vedblive med deres Opposition; de LigeGYldige fandt intet, der kunde lede dem til at skifte Anskuelse, og Forkæmperne maatte stille sig undskyldende og forklarende.

Disse Beretninger om Mands-Stemmeret i de Forenede Stater, har haft nogen Begrundelse. Af de mange Tegn, som nu peger hen imod den endelige Sejr for folkelig Regering og Stemmeret for Mænd og Kvinder, er der ingen mer betydningsfuld end at: uagtet America har samlet en Befolkning saa forskellig, at hver Race er repræsenteret i den; uagtet der blandt denne Befolkning er Tilhængere af hver kendt Religion og Undersaatter af hver ny Regeringsform; uagtet der har været en død Vægt af en uoplært og uvidende Stemmegivning — saa har den lille Begyndelse af Nybyggere, som for et Hundredehalvtredssindstyve Aar siden slog sig ned paa Atlanterhavets Kyster bestandigt klavret opad, indtil den lige til nu indtager en stolt Stilling af Ligeberettigelse blandt Verdens største Regeringer.

Eksistentsen i vort politisk organiserede Samfund af en Million uoplærte Negere og en anden Million af uoplærte Mænd af fremmed Fødsel og Afstamning, en gennemsnitlig Forøgelse af Befolkningen af henved en Million hvert Aar, og Fattigdommen, Sygdommen og Forbrydelsen, som opstaar af disse tilstedeværende Vilkaar, har gjort vore Staters Regeringer konservative. Det Faktum, at Kvindestemmeret kun kan blive vedtaget gennem et Referendum til Mandens Stemme, har forhalet dens Komme. Imidlertid er Mandsstemmeret i Forenede Stater staaende saa sikkert som Gibraltars Klipper; og

Kvindestemmeret skal saa vist følge den, som at Stjernerne vedblivende skal gaa frem i deres Baner. Der er mange Tegn som bringer os til at haabe, at denne lykkelige Dag ikke er fjern.

Der er Kræfter, der bærer hen mod den menneskelige Frihed, som er større og mægtigere end nogen Nation ejer, og mod hvilke Konger og Kejsere vil stride forgæves. Mands-Stemmeret og Kvinde-Stemmeret er saadanne Kræfter. I det lange Løb gør det intet til Sagen, hvor Sejren kommer først, thi den vil komme, hvor der er mindst Modstand. Hver Sejr er af Betydning; hvert Forbund som arbejder enigt og offervilligt for at vinde Stemmeret, hjælper Arbejdet i andre Lande.

I denne fælles Sag har vi givet hinanden Haanden over Bjerge og over Have og er i Sandhed blevne Verdens Arméer. Vi sætter os imod en fælles Fjende og dennes Navn er *Konservatisme*. Fjendens Vaaben er de samme i alle Lande, de er *Tradition, Fordom og Frygt*. Vi har ogsaa et fælles Vaaben: *vor Appel til Mændenes Retfærdighedsfølelse*. Grunde for og imod er givne baade af Japanere og Hollændere, af Islændere og Italienerne; men, naar man oversætter dem, finder man dem at være de samme.

Idag er her Delegerede tilstede fra hver Stemmeretsforening i hele Verden. Siden vor Alliance fuldstændiggjorde sin Organisation i 1904 er den vokset fra en Føderation paa otte til en Union af seksten Lande. Lad os komme hinanden nærmere. Lad os lære at hjælpe hverandre, at give de Frygtsomme Mod, at opmuntre de Skuffede. Lad os fra denne Kongress udsende et Budskab af søsterlig Sympathi, af Tro paa Kvindernes Styrke, af begejstret Haab, saa det kan høres af Kvinder i alle Lande og vil kalde dem frem for at forene sig med vor Verdens-Armée. I Sandhed, Tiden er ikke fjern, da den civiliserede Verdens Kvinder skal træde ind i deres eget Kongedømme af individuel Frihed i Hjem, Stat og Kirke.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Kvindebevægelsen, Politisk tale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/carrie-chapman-catts-tale-ved-den-internationale-alliances-kongres-i-amsterdam>